

Seat No. : _____

XA-123

M.Com. Part – II

March-2013

Cost Accountancy : Paper – IV

(Management Accountancy)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

- સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
(2) જરૂરી કાર્યનોંધ દર્શાવો.

1. નીચેના પૈકી કોઈપણ બે લખો :

- (અ) પડતર હિસાબી પદ્ધતિ અને નાણાકીય હિસાબ પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત આપો.
(બ) નાણાકીય હિસાબી પદ્ધતિની મર્યાદાઓ કઈ છે ?
(ક) હિસાબી પદ્ધતિમાં વર્તણૂક ખ્યાલનું મહત્ત્વ જણાવો.
(ડ) હિસાબી પ્રથામાં અભિપ્રેરણના ફાળાનું વર્ણન કરો.

2. નીચેની માહિતીના આધારે, તમારે શ્રી ગણેશ કોર્પોરેશનનું તા. 31-3-2013ના રોજનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરવાનું છે :

સ્થાયી મિલકતો	₹ 21,00,000
સ્થાયી મિલકતો ટર્નઓવર ગુણોત્તર (વેચાણ પડતર પર)	2
તૈયાર માલ ટર્નઓવર ગુણોત્તર (વેચાણ પડતર પર)	6
વેચાણ પર કાચા નફાનો ગુણોત્તર	25%
ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ પહેલાં) વેચાણ સામે	8%
લીધેલા સ્થાયી ખર્ચા (ડિબેંચર વ્યાજ 7%)	8
દેવાદારોની ઊધરાણીનો સમય	1.5 મહિનાઓ
વેચાણ સામે માલસામગ્રીનો વપરાશ	30%
કાચા માલ-સામાનનો સ્ટોક (મહિનાના વપરાશને આધારે)	3
ચાલુ ગુણોત્તર	2.4
ઝડપી ગુણોત્તર	1.0
મૂડી સામે અનામતનો ગુણોત્તર	0.21

અથવા

2. માણ્ટી પ્રોડક્ટસ લિ. નું વર્ષ 2011 અને 2012 માટે નીચે મુજબનું પાકું સરવૈયું મળેલ છે :

વિગતો	2011	2012
મિલકતો :	₹	₹
સ્થાયી મિલકતો (પડતર કિંમતે)	10,00,000	12,00,000
બાદ : ઘસારો	2,00,000	2,50,000
	8,00,000	9,50,000
રોકાણો (પડતર કિંમતે)	1,80,000	1,80,000
સ્ટોક (પડતર કિંમતે)	2,00,000	2,70,000
પરચૂરણ દેવાદારો	2,25,000	2,45,000
લેણીકુંડીઓ	40,000	65,000
અગાઉથી ચૂકવેલા ખર્ચા	10,000	12,000
પરચૂરણ (Misc.) ખર્ચ	15,000	10,000
	14,70,000	17,32,000
જવાબદારીઓ :		
શેરમૂડી	6,00,000	7,00,000
સામાન્ય અનામત	2,00,000	2,50,000
મૂડી અનામત (રોકાણોના વેચાણ પર નફો)	–	10,000
નફા-નુકસાન ખાતું	1,00,000	2,00,000
7% ના ડિબેન્ચર્સ	3,00,000	2,00,000
ખર્ચ અંગેના લેણદારો	10,000	12,000
માલના સપ્લાયના લેણદારો	1,60,000	2,50,000
સૂચિત ડિવિડન્ડ	30,000	35,000
કરવેરાની જોગવાઈઓ	70,000	75,000
	14,70,000	17,32,000

અન્ય માહિતી :

- વર્ષ 2012માં, સ્થાયી મિલકતો ₹ 8,00,000માં વેંચી (ઘસારા બાદ કિંમત (WDV) ₹ 10,000, ₹ 30,000 નો ઘસારો માંડી વાળેલ)
  - વર્ષ 2012માં, ₹ 80,000 ની પડતર કિંમતના રોકાણો વેંચેલા અને વર્ષમાં પાછળથી તેટલી જ પડતર કિંમતના રોકાણો ખરીદ્યા.
  - વર્ષ 2012માં, 10% ના પ્રીમિયમે ડિબેન્ચર પરત કરેલ હતા.
  - વર્ષ 2011 માટે ₹ 55,000ની કરવેરાની જવાબદારી આવેલ.
  - ગયા વર્ષનું સૂચિત ડિવિડન્ડ 2012માં ચૂકવેલ હતું.
- ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

- પ્રણાલિકાગત પદ્ધતિ પ્રમાણે અથવા તો AS-3 પ્રમાણે રોકડ પ્રવાહ પત્રક ઉપરની માહિતીના આધારે તૈયાર કરો.

3. આશુતોષ કંપની લિ. નીચેની માહિતી આપેલ છે. તમારે 31મી માર્ચ, 2013ના રોજ પૂરા થતા ત્રણ માસ માટે રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરવાનું છે :

માસ	વેચાણ ₹	માલસામગ્રી ₹	મજૂરી ₹	શિરોપરી ખર્ચા ₹
2012 :				
નવેમ્બર	20,000	10,200	3,800	1,900
ડિસેમ્બર	21,000	10,000	3,800	2,100
2013 :				
જાન્યુઆરી	23,000	9,800	4,000	2,300
ફેબ્રુઆરી	25,000	10,000	4,200	2,400
માર્ચ	30,000	10,800	4,500	2,500

- (i) 10% વેચાણ રોકડના આધારે છે. ઉધાર (શાખ) વેચાણના 60% પછીના મહિનામાં અને બાકી તેના પછીના મહિનામાં ઊઘરાવવા આવશે.
- (ii) લેણદારો – માલસામગ્રી 2 મહિના, મજૂરી 1/5 મહિના અને શિરોપરી ખર્ચા ½ મહિના.
- (iii) ₹ 1,00,000 ની પડતર કિંમતની મશીનરી નવેમ્બર 2012માં ગોઠવવામાં આવશે. ₹ 5,000નો માસિક હપ્તો જાન્યુઆરી 2013 થી ચૂકવવાનો થશે.
- (iv) ₹ 3,00,000 ની પ્રેક્ચરન્સ શેરમૂડી પર 10% ડિવિડન્ડ 1લી માર્ચ, 2013ના રોજ ચૂકવાશે.
- (v) ₹ 20,000 ના વિહિકલ વેચાણની એડવાન્સ રકમ માર્ચ 2013માં મળવાપાત્ર છે.
- (vi) એડવાન્સ ઈન્કમ ટેક્ષ ₹ 5,000 માર્ચમાં ચૂકવવાનો છે.
- (vii) 1લી જાન્યુઆરી, 2013ના રોજ રોકડ રકમ ₹ 10,000 ની અપેક્ષિત છે.

અથવા

3. (અ) શૂન્ય આધારીત અંદાજપત્ર (ZBB)નો ખ્યાલ સમજાવો. તેની વિશિષ્ટતાઓ (merit) અને ખામીઓ (demerits) જણાવો.
- (બ) પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર ઉદાહરણ સહિત ચર્ચો.
4. હર્ષલ ઈલેક્ટ્રોનીક્સ લિ. એક ઈલેક્ટ્રોનીક માલસામાન ઉત્પાદિત કરતી કંપની છે, જે મોટા પાયે ઈલેક્ટ્રોનીક સામાન બનાવે છે. ₹ 120 લાખના પડતર કિંમત (દરેકની) ના ‘એક્સ’ અને ‘વાય’ બે પ્રોજેક્ટ વિચારણા હેઠળ છે. રોકડ પ્રવાહ નીચે પ્રમાણે તૈયાર કરેલ છે :

વર્ષના અંતે	પ્રોજેક્ટ ‘એક્સ’ (₹ લાખમાં)	પ્રોજેક્ટ ‘વાય’	15% એ રૂપિયાનું વર્તમાન મૂલ્ય
1	25	40	0.870
2	35	60	0.756
3	45	80	0.658
4	65	50	0.572
5	65	30	0.497
6	55	20	0.432
7	35	–	0.376
8	15	–	0.327

‘એક્સ’ નું આયુષ્ય 8 વર્ષ અને ‘વાય’નું આયુષ્ય 6 વર્ષનું છે. વર્ષના અંતે બન્નેની ભંગાર કિંમત શૂન્ય છે. કંપનીનો કરવેરાનો દર 40% છે. કંપનીની મૂડી પડતર 15% છે. કંપની ઘસારાની સીધી લીટીની પદ્ધતિ અપનાવે છે.

નીચેની દરેક પદ્ધતિ મુજબ પ્રોજેક્ટનું મૂલ્યાંકન કરવાનું છે :

- (1) પરત-આપ સમય પદ્ધતિ
- (2) ચોખ્ખા વર્તમાન મૂલ્ય પદ્ધતિ
- (3) નફાકારકતા સૂચકાંકની પદ્ધતિ

અથવા

4. (અ) રોકાયેલી મૂડી પરનાં વળતરની ગણતરીમાં મૂડી અને નફાનો અર્થ વર્ણવો.
- (બ) ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર (WACC) નો ખ્યાલ સમજાવો. તેની ગણતરી કેવી રીતે કરવામાં આવે છે ?

5. શિવમ્ લિ. નીચે મુજબ માહિતી આપેલ છે :

(1) ₹ 46,80,000 વેચાણ (25% રોકડ વેચાણ)	:	78,000 એકમો
(2) કાચા માલસામગ્રીની પડતર	:	વેચાણ મૂલ્યના 60%
(3) મજૂરી પડતર	:	₹ 6 એકમ દીઠ
(4) ચલિત શિરોપરી ખર્ચા	:	₹ 1 એકમ દીઠ
(5) સ્થાયી શિરોપરી ખર્ચા	:	₹ 5 એકમ દીઠ
(6) અંદાજિત સ્ટોકની સપાટી :		
(i) કાચી માલસામગ્રી	:	3 અઠવાડિયા
(ii) ચાલુ કામ (માલસામાન 100% મજૂરી અને શિરોપરી ખર્ચા 50%)	:	1 અઠવાડિયું
(iii) તૈયાર માલસામાન	:	2 અઠવાડિયા
(7) દેવાદારોને મળવાપાત્ર શાખ	:	4 અઠવાડિયા
(8) લેણદારો મળેલ શાખ	:	4 અઠવાડિયા
(9) મજૂરી અને શિરોપરી ખર્ચાની ચૂકવણીનો ગાળો	:	2 અઠવાડિયા
(10) હાથ પર રોકડની જરૂરીયાત	:	₹ 50,000

કંપની માટે વર્ષનું કાર્યશીલ મૂડીનું બજેટ તૈયાર કરો.

અથવા

5. નીચેના પૈકી કોઈપણ બે લખો :
- (અ) આંતરિક વળતરના દરની પદ્ધતિની ચર્ચા કરો.
- (બ) મૂડી પડતરનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (ક) મૂલ્યાંકન માટે મૂડીરોકાણ વળતર ગુણોત્તર વર્ણવો.
- (ડ) મૂડી બજેટિંગની પ્રક્રિયામાં ફૂગાવાની અસર સમજાવો.

Seat No. : _____

XA-123

M.Com. Part – II

March-2013

Cost Accountancy : Paper – IV

(Management Accountancy)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

- Instructions :** (1) **All** questions carry equal marks.
(2) Show necessary workings.

1. Attempt any **two** of the following :

- (a) Distinguish between Cost Accounting and Management Accounting.
- (b) What are the limitations of Financial Accounting ?
- (c) State the significance of behaviour concept in accounting.
- (d) Describe contribution of motivation in accounting system.

2. From the following particulars, you are required to prepare the Balance Sheet of Shri Ganesh Corporation on 31-3-2013 :

Fixed Assets	₹ 21,00,000
Fixed Assets Turnover Ratio (on cost of sales)	2
Finished Goods Turnover Ratio (on cost of sales)	6
Gross Profit Ratio on sales	25%
Net profit (before interest) to sales	8%
Fixed charges cover (debenture interest 7%)	8
Debtor collection period	1.5 months
Material consumed to sales	30%
Stock of raw materials (in terms of month consumption)	3
Current Ratio	2.4
Quick Ratio	1.0
Reserve to Capital Ratio	0.21

OR

2. The following Balance Sheet of Maruti Products Ltd. for the year 2011 and 2012 are available :

Particulars	2011	2012
Assets :	₹	₹
Fixed Assets (at cost)	10,00,000	12,00,000
Less : Depreciation	2,00,000	2,50,000
	8,00,000	9,50,000
Investment (at cost)	1,80,000	1,80,000
Stock (at cost)	2,00,000	2,70,000
Sundry Debtors	2,25,000	2,45,000
Bills Receivable	40,000	65,000
Pre-paid expenses	10,000	12,000
Misc. Expenditure	15,000	10,000
	14,70,000	17,32,000
Liabilities :		
Share capital	6,00,000	7,00,000
General Reserve	2,00,000	2,50,000
Capital Reserve (Profit on sale of Investment)	–	10,000
Profit & Loss Account	1,00,000	2,00,000
7% Debentures	3,00,000	2,00,000
Creditors for expenses	10,000	12,000
Creditors for supply of goods	1,60,000	2,50,000
Proposed Dividend	30,000	35,000
Provision for Taxation	70,000	75,000
	14,70,000	17,32,000

Other information :

- (i) During the year 2012 fixed assets was sold for ₹ 8,000 (WDV ₹ 10,000, depreciation written of ₹ 30,000)
- (ii) During the year 2012 investments costing ₹ 80,000 were sold and later in the year investments of the same cost were purchased.
- (iii) Debentures were redeemed at a premium of 10% in 2012.
- (iv) Liability for taxation for 2011 came to ₹ 55,000.
- (v) The proposed dividend of last year was paid in 2012.

Prepare a Fund Flow Statement.

OR

2. Prepare a Cash Flow Statement in traditional format or under AS-3 from the above mentioned information.

3. Aashutosh Company Ltd. has given the following particulars. You are required to prepare a Cash Budget for the three months ending 31st March, 2013 :

Months	Sales ₹	Materials ₹	Wages ₹	Overheads ₹
2012 :				
November	20,000	10,200	3,800	1,900
December	21,000	10,000	3,800	2,100
2013 :				
January	23,000	9,800	4,000	2,300
February	25,000	10,000	4,200	2,400
March	30,000	10,800	4,500	2,500

- (i) 10% sales are on cash basis. 60% of credit sales are collected next month and the balance in the following month.
- (ii) Creditors – materials 2 months, wages 1/5 month and overheads ½ month.
- (iii) A machinery will be installed in November 2012 at a cost of ₹ 1,00,000. The monthly instalment of ₹ 5,000 is payable from January 2013 onwards.
- (iv) Dividend at 10% on preference share capital of ₹ 3,00,000 will be paid on 1st March, 2013.
- (v) Advance to be received for sale of vehicle of ₹ 20,000 in March, 2013.
- (vi) Advance Income tax to be paid in March ₹ 5,000.
- (vii) Cash Balance on 1st January 2013 is expected to be ₹ 10,000.

OR

3. (a) Explain the concept of Zero-Base Budgeting (ZBB). State its merits and demerits.
(b) Discuss flexible budget with illustration.
4. Harshal Electronics Ltd., an electronic goods manufacturing company, is producing a large range of electronic goods. It has under consideration two projects 'X' and 'Y' each costing ₹ 120 lakhs. The Cash Flows have been worked out as under :

At the end of the year	Project X (in lakhs of Rupees)	Project Y	Present Value of rupee at 15%
1	25	40	0.870
2	35	60	0.756
3	45	80	0.658
4	65	50	0.572
5	65	30	0.497
6	55	20	0.432
7	35	–	0.376
8	15	–	0.327

'X' has a life of 8 years and Y has a life of 6 years. Both will have zero salvage value at the end of the year. The company tax rate is 40%. The cost of capital of the company is 15%. The company follows straight line method of depreciation.

You are required to evaluate the project according to each of the following methods :

- (1) Pay Back Period Method
- (2) Net Present Value Method
- (3) Profitability Index Method

OR

4. (a) Describe the meaning of capital and profit for purpose of determining the Return on Capital Employed.
- (b) Explain the concept of Weighted Average Cost of Capital (WACC). How it is calculated ?

5. Shivam Ltd. has given the following information :

(1) Sales ₹ 46,80,000 (25% cash sales)	:	78,000 units
(2) Raw material cost	:	60% of sales value
(3) Labour cost	:	₹ 6 per unit
(4) Variable overheads	:	₹ 1 per unit
(5) Fixed overheads	:	₹ 5 per unit
(6) Budgeted stock levels –		
(i) Raw materials	:	3 weeks
(ii) Work in progress (material 100% labour and overheads 50%)	:	1 week
(iii) Finished goods	:	2 weeks
(7) Debtors are allowed credit	:	4 weeks
(8) Creditors allowed credit	:	4 weeks
(9) Lag in payment of labour and overheads	:	2 weeks
(10) Cash in hand required	:	₹ 50,000

Prepare the working capital budget for a year for the company.

OR

5. Attempt any **two** of the following :

- (a) Discuss Internal Rate of Return (IRR) method.
- (b) State significance of the cost of capital.
- (c) Describe Return on Investment ratio for evaluation.
- (d) Explain the effects of inflation in capital budgeting process.